Ч. 157 (951). Львів, неділя 14. липня 1918. Рік IV.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 16 сот. На провінції 20 сот.

політична, економічно-суспільна часопись. (Редакція Руська ч. 3.)

Виходить що дня рано крім понеділка.

Вражіня з України.

Пише: посол др. Л. Цегельський.

IV.

Теперішному укр. правительству Лизогуба і взагалі гетьманському режімови закидувано так у нас, як і на закорд. Україні ось-що:

1) що жерелом їх власти не є воля загалу чи який правний акт попередного правительства, але узурпація;

2) що гетьманська влада опирає ся на німецькі штики, а якби їх не стало, не простояла би вона і двайцятьчотирох годин на Україні;

3) що гетьманський режім вислугуєсь Німцям і не береже інтересів України;

4) що гетьманщина є лише переходом до зєдиненя України з Росією;

5) що гетьманське правительство веде русифікацію управи України;

6) що гетьманський режім є з соціяльного і політичного боку реакційним.

Що до двох перших закидів мав я в цілости вироблений критичний погляд уже тут, в Галичині, перед моїм виїздом до Київа. Мені було ясно, що оба закиди є цілком правдиві, а рівночасно політично цілком безвартні. Квестія „узурпації" а „волї народа" се квестія, що від десяток літ товчесь в теорії політичного, державного права і по нинішний день не діждалась рішеня. Одно є певне: що в історії більшість властий походила не з „волї народу", а саме з „узурпації", що се одначе ні трохи не впливало на меншу вартість чи силу тих властий (нераз те саме було навпаки) та що нераз дуже тяжко сказати, де кінчить ся „воля народа" з зачинаєсь „узурпація". Укр. Центр. Рада до певної міри також була узурпаторкою; сама зорганізувалась і сама взяла власть у свої руки, а так само сама проголосила себе опісля суверенним правительством. Те саме зробив гетьман. Власть є фактом: передше мала її Центр. Рада, опісля гетьман. А якби так спитати „волї народу", то хто знає якби вона випала; може за большевиками, а може — може і за царем. В кождім разї ніхто сеї „волї народу" правильно не спитав. Тому той є в праві, хто захопив ту власть силою.

Так само що-до опертя гетьмана на німецьких штиках, то ясна річ, що від находу большевиків на Київ, на тих самих штиках опиралась і Центр. Рада. Якби не ті штики, то мабуть і вона не малаби що робити в Київі не то 24 годин, але й половини з того. Як хто був в Київі у праві „з волї народу", то мабуть большевики. Тому закид німецької опори гетьманського режіму в устах противників большевиків не має найменшого оправданя. А найменше вже в устах соціялїстів-революціонерів, що самі прикликали Німців і на їх підмозї оперли ся.

В тих отже двох питанях мав я вироблений з гори погляд уже перед поїздкою до Київа. Так само здавав я собі справу з того, що гетьманський режім є консервативним режімом. Вже сам склад правительства і гетьманського окруженя вказували на се. Великі земельні власники, аристократи, та великі капіталїсти певне не стануть вести надто демократичного правліня. А на них саме оперла ся з самого разу гетьманщина, щойно опісля шукаючи контакту з укр. демократичною буржуазією. В часї побуту на Україні я переконав ся одначе, що тенденції гетьманського режіму не є реакційними. Певне — коли порівнати їх з правительством соціялїстів-революціонерів, то режім гетьмана являєсь реакцією. Колиж одначе приложимо середноевропейське мірило до него, се, до якого ми звикли в Австрії, то режім гетьмана є типовим лїберальним режімом. Правда: бракує йому парляментаризму і засади репрезентації, що є наслідком виїмкових обставин. Але парляментарно-репрезентаційна засада є проголошена [illegible] будучого [illegible] України, а — що головне — дух режіму на Україні є поміркованo-лїберальним. На Україні вільно ще релятивно богато, а норми, видавані правительством не можна напятнувати як реакційні. Коли на Україні арештовано сотки людий і коли богато осіб вивезено до Німечини, то є се головно робота самих Німців, що вивозять

особи перед ними заденунцiовані з особистої чи фракційної злоби як „бунтарі" чи „большевики". Арештованя, переведені самими укр. властями, творять лише незначний процент сих репресій.

Правда — і гетьманський режім не гладить по голові своїх противників. Навпаки: нераз розправляєсь з ними душе різько — але з правила лише на словах — або забороняючи зїзди і організації противних гетьманщині елементів. Про дальше йдучі репресії я не чував. Се й розумно з боку гетьманського правительства, що воно не шукає пімсти на своїх противниках. Сею терпимостю воно скорше успокоїть Україну, ніж якби вжило безоглядних репресій.

Так само на поміркованo-лїберальній точцї стануло гетьманське правительство в аграрній справі. Воно думає перевести лише обмежену аграрну реформу — на мій погляд далеко не вистарчаючу для України. З розмов, які я мав нагоду вести в сїй справі з авторитетними особами, я відніс вражінє, що теперішні правителї України самі ще не здали собі справи з того, як далеко має піти аграрна реформа. Вони ще самі хитають ся між викупом цілої великої власности на річ селян а парцеляцією лише частини великих земель між селянство. До того відкладають вони — мабуть з огляду на обовязок доставі збіжа осередним державам — сю реформу на пізнійший час.

З моїх помічень на Україні я набрав переконаня, що се найслабша сторона гетьманського режіму. Гетьманське правительство не може рішитись на негайну і основну аграрну реформу, а се викликує невдоволенє широких селянських мас і так само національно думаючої части інтелїґенції, що в реформі аграрній бачить не лише реформу соціяльного характеру, але й реформу національну. В тій справі є доконечно потрібне авторитетне вияснене з боку гетьмана і його правительства. Мусить появитись якийсь державний акт, котрим намітилоби ся основи і способи переведеня аґрарної реформи. Се одинока дорога до успокоєня України та до скріпленя основ її державности в народних масах.

Решта замітів — що-до вислугуваня Німцям, що-до приготовлюваня злуки з Росією і русифікації України — не була мені натомість цілком ясною т. є. я не здавав собі ясно справи, о скілько ті заміти оправдані або ні. Моя подорож на Україну принесла мені [illegible] до виясненя мого погляду на сї квестії, хоч — розуміє ся — і тепер я не претендую в кождій подробиці на непомильність мого погляду.

Правительство гетьмана є податливійше перед Німцями та змінило договори про збіже, валюту і т. д. в користь Німців. Се правда. Але инша річ, чи робить воно се з власної волї чи з конечности. Правительство Голубовича ставило Німцям в їх плянах, зробити Україну своїм Hinterland-ом та жерелом ресурсів, потрібних до дальшого веденя війни, перешкоди; тому Німці змели його з лиця землї. Те саме зроблять Німці з кождим правительством, що не піде їм до певної межі на руку. Хто кликав Німців на Україну, мусів бути приготованим на се, що так буде — хиба, що був так безмежно наївним, як члени кабінету Голубовича. Кабінет Лизогуба так наївним не є. Всї ті Лизогуби, Ржепецькі і т. д. знають, що як вони з Німцями не поладнають по доброму, то Німці пореведуть своє силою. І як старі досвідні практики, вони дають Німцям більше, ніж дали їм Голубович і т-і, аби ратувати решту: хоч обмежену суверенність України. А вже час покаже, як воно скінчить ся і що дальше буде.

Так вирозумів я відносини теперішного режіму до Німців.

є випливом обставин, отже такі, які мусіли вийти як результати сили Німців, а слабосили і богацтва України.

Отсе відношенє, як з одного боку упокорює і економічно оголочує Україну, так з другого боку творить властиво одиноку запоруку, що Німці у своїм власнім інтересі будуть і дальше піддержувати укр. державність — навіть на случай, коли в Росії назад прийшов цар. Німцям треба України, але такої, як їм се треба. Ось в чім ціла трагедія положеня. Українській інтелїгенції, а тим більше селянству, годі вжитись в таке положенє. Звідси атаки на гетьманське правительство за вислуги Німцям. А тимчасом в інтересі укр. державности вжитись в отсе положенє конче треба, бо

виходу иншого ту нема. Хто говорить про антінімецьке повстанє на Вкраїні, се божевільний, що пхає Україну як державу до гробу, селянські маси в нещастє, та саме працює для єдиної і неділимої Росії. Як тепер справи стоять, антанті не треба України, для неділимої Росії з фронтом проти осередних держав.“ Відбудова її почалась уже від Сибіру.

Вяжесь з отсим питанє, чи теперішний режім на Україні не є часом переходом саме до сеї „неділимої“. Про становище Німців, як я в нім вспів розобратись, я вже сказав: Їм треба України — і то як окремої держави під їх протекторатом. Що до особи гетьмана, то його тверда воля збудувати українську державу для мене не підлягає сумнївови. Про се переконав ся я так з розмов з нашим п. гетьманом, як і з того, що менї розказувало чимало укр. патріотів, як вкінци з помічень на окруженю гетьмана і на редукціях з гетьманських актів і заяв та з усего напряму його режіму. Гетьман живе історично-родовою традицією. Він бажає, щоби його імя записане було добре в історії відбудови укр. держави. Се його амбіція. Він заанґажувавсь на її річ так, що йому нема вороття. Його двір наповнений укр. аристократами, він сам шукає контакту з укр. націоналами, остентаційно вживає укр. мови, з натиском підчеркує усе потребу праці для окремої укр. держави. Він особисто анґажував ся за автокефалією укр. церкви, а коли не перепер її, то тому, бо собор в більшости був їй противний. Він хоче як найскорше мати укр. армію. Він особисто мішаєсь в поодинокі міністерські ресорти, коли йому тільки предложить ся конкретні факти якихсь русифікаційних заходів поодиноких осіб.

Дещо инша річ з його державними органами. На загал беручи нарікання про „русифікацію“ були значно переборщеними. Правда, іменовано старостів з чиновників старого режиму, що урядують переважно по російськи. Але не треба забувати, що попереду не було майже ніякого правліня і ніякого урядованя. Та треба і те взяти під увагу, що часть отсих старостів зараз-же прогнано, як виявилось, що їх управа звернена проти інтересів укр. державности. Так мають ся річи в ресорті міністерства внутр. справ. В ресортах шкільництва, зелїзниць, війни, заграничних справ і віроісповідань іде скоро українізація, а урядникам і учителям дано час навчитись по українськи, утворено для них безліч державних курсів укр. мови — з-тим, що звільнить ся їх з посад, як до означеного часу не зачнуть урядувати чи учити в укр. мові. Се є справді українізація а не тільки проголошуванє її голословним розпорядком, як се передше було. По всіх тих міністерствах всюди укр. написи (то само в дворі гетьмана і президента міністрів) і лунає укр. мова. Що більше: я бачив на стінах коридорів і саль міністерств, такі візваня до публики: „Просить ся говорити на укр. державній мові“. Міністер скарбу Ржепецький сказав менї доброю укр. мовою: „Українське урядованє не дасть ся завести за одну ніч, коли десятками літ виховувано інтелігенцію в російщинї. Я сам взяв собі учительку укр. мови, вашу Галичанку, і щодня держу години. Вчу ся і небавом буду міг урядувати по українськи“.

В результаті я виробив собі щодо „русифікації“ такий погляд, що гетьманський режім з розмислом її не заводив, а тільки деякі промахи його і склад бюрократії зробили в перших порах таке вражінє. Натомість заміром уряду я[к] цілости є рішучо українізація всеї держави і машини України — хоч постепенна, але за те консеквентна і певна.

В консеквенції тих всіх помічень теперішній режім України зробив на мене таке вражінє: Гетьман веде Україну до повної самостійности — не достає одначе йому дорадників, що лучили би досвід з всесторонним знанєм укр. справ. Його міністри се переважно люди доброї волі, що рівнож щиро працюють для України, але їм рівнож часто не достає докладного знаня укр. справ. Тому конечна річ реконструкція кабінету через принятє до него кількох Українців о звісних іменах. Тоді було би се правительство найкрасшим, яке в даних обставинах можливе.

(Далї буде).

Бесїда канцлєра.

Кільман уступив з особистих мотивів. — Війна триватиме дальше. — Нїмечина виконає берестейський мир. — Можливий переворот в Росії.

Берлїн 11. липня 1918.

В головній комісії райхстаґу виголосив канцлер ґр. Гертлїнґ довшу промову про загальну полїтику Нїмечини. Канцлер заявив, що Кільман уступив з особистих мотивів, бо не було між ним і иншими факторами державними, а передовсім найвисшою військовою командою, повного довіря. Уступленє Кільмана не означає зміни полїтичного курсу. Полїтику нїмецької держави може вести лише відвічальний канцлер. Державний секретар заграничних справ має вести свої дїла лиш на порученє, за згодою і під відвічальністю канцлера.

Нїмечина є кождої хвилї готова увійти в переговори з воюючими державами, як лише вони поважно мира захочуть і повідомлять про се Нїмечину через авторизованих правительствами заступників. З невідвічальними аґентами Нїмечина не буде пертрактувати. Однак доси неприятелї такої волї до мира не виявили. Противно Вільзон заповідає війну аж до знищеня Нїмечини, а Бальфур говорить о Нїмечинї таке, що краска сорому мусить покрити кождого Нїмця. Доки таке противники будуть говорити, доси війна піде дальше.

Нїмечина стоїть твердо на ґрунтї берестейського мира і хоче льояльно мир сей перевести. Се є воля нїмецького правительства і нїмецької найвисшої команди військової.

Нїмечина льояльно зносить ся і пертрактує з теперішним російським правительством і не хоче йому робити ніяких трудностий. Але в Росії нуртують ріжні струї, устрій є непевний, слідні є там монархічні, кадецькі і соціяльно-революційні течії, слїдна є робота антанти, от хочби при убийстві ґр. Мірбаха. Нїмечина льояльно підпирає теперішне правительство, однак очи і уши її отверті і вона не дасть заскочити ся якимсь наглим переворотом. Се слїдженє за розвоєм подій в Росії є витичною лінією нїмецької полїтики.

Новий державний секретар є добре обзнакомлений з російськими справами і під руководством канцлера поведе таку полїтику, щоби інтереси Нїмечини не були наражені. Уступленє Кільмана не може становити підстави до занепокоєня.

З України.

Панахида по гетьманови Мазепі.

Рада Тов. „Батьківщина“ оповіщує, що в роковини народної жалоби 10. липня мала-б відбути ся заупокійна служба Божа в храмі св. Софії після якої буде відправлена торжественна панахида просто соборної брами на площі св. Софії по великому гетьманови Мазепі, та загинувших вірних синах України в боротьбі під Полтавою в 1709 р

У перве се від смерти незабутнього лицаря-ґенія України, помянуть Його дорогу память над сяйливими филями Днїпра-Славутиці, не крадьком а явно і торжественно, з підемом серць, яких не много переживають народи. Дух Його завітає над Україною, що перетоплюєть ся чистим золотом в огни мук своєї обнови, з над Дунаю злине, просвітлївши, і благати-ме у неба долї для України... (ад).

Арештованє Винниченка.

В Каневі, біля Київа, над Днїпром гетьманський відділ військовий арештував відомого письменника Винниченка. Причиною арешту були поголоски, будь-то в Каневі відбували ся наради представників ріжних опозиційних укр. орґанізацій, які мали метою державний переворот. Винниченка привезено до Київа, де заходами міністрів Дорошенка і Василенка, його розпорядком гетьманським увільнено.

Гетьман між дїтьми.

Гетьман їздив на днях з дружиною і дочками пароплавом у Плюти, де оглядав кольонію слабосильних дїтий, і відвідав місцеву церков, вислухавши там короткого молебня. Священик, витаючи високого гостя, виголосив щире слово, сказавши, що гетьман вносить заспокоєнє, котрого так жде замучена країна. Виїзжаючи, передав гетьман ласощі дїтям кольонії і лишив гроші на їх потреби.

Монархічні виступи чорної сотнї.

6-го липня появили ся по вулицях Київа друковані оголошеня про те, що в неділю 7-го липня відбуде ся в Софійськім соборі молебень „о здравії Єво Імператорскаво Величества, о рабє Божьєм Ніколає Александровичє“...

Ранком на цвинтарі вкруг собора зібралось чимало публики, між нею кількасот Українців задля протесту.

Смішно було дивити ся і слухати, як ґенерали, бувші команданти корпуса з румунського фронту розмовляли: „Наконец то ми дождались! Посмотрите кругом себя, какая маса народу и почти все плачут от радости!“

Хоч крім нищих, хорих на трахому, у яких йшли з очий сльози, ніхто й не думав плакати.

По скінченю служби божої Євльогій відчитав ніби-то пропозицію „віруючих“, щоби відслужено молебня за царя (Українці грімко гукають: не треба!!). Чорносотенний владика не зneохочуючи ся держав далї драматичну промову, в якій між иншим сказав:

— Хотя церков стоїть і вне полїтики, но я находжу нужним, православниє христіяне помолїть ся тут за раба Ніколая, как за человєка много пострадавшого...

Свою промову закінчив словами: „Хотя храм і разрушен, но все таки храм єсть“...

Після сеї балаканини всї присутні Українці вийшли демонстративно з церкви, а коли монархісти по окінченю молебня явили ся на цвинтарі з піснею „Боже, царя храні“, то з боку Українців залунало широке: „Вже воскресла Україна!“ і чорна сотня примушена була замовкнути. Українська публика відспівала ще на вколїшках перед памятником Хмельницького вічну память гетьману Мазепі і заповіт Шевченка.

Орґанізованість, спокій і духова сила

протестуючих Українців викликала живе захоплене німецьких видців.

Міст через Дністер в Могилеві.

Відновлено сполучене зелізниче Київ-Новоселиця без пересядки в Могилеві, тому, що на Дністрі вибудовано новий міст, після зруйнованого большевиками.

Арешт епископа.

В Костромі в Николо-бабієвськім монастирі арештовано епископа Серафина і вивезено в незвісну місцевість.

Події в Звенигородці.

Екатеринославське „Слово“ передає картину недавних, бурливих подій в Звенигородці. Після нього комендант повіту Павловський з першого-ж моменту перевороту візвав населене не повинувати ся новій власти, розділив між нього оруже, розсипав по селах зазив до боротьби, так що цілий повіт готовий був на даний клич повстати.

Судові розправи проти селян були теж вогником, киненим в порохівню, серед тривожних зойків доохрестних дзвонів гранули із своїх селитьб волости: Тусаковська, Тарасовська і Лисянська. Жовніри звенигородського ґарнізона звели з повстанцями завзяту борбу, що тревала цілу добу. Вкінці ґарнізон здав ся. Старосту Мешира, полк. Зумберова кинено в тюрьму, а через дві ночі підряд тревали самосуди над офіцирами „карательних“ відділів, які прибули з Київа. Убито 38 офіцирів.

Захопивши Звенигородку, ворохобники уоружені топорами, вилами і прч. думали про нові подвиги, коли в місто увійшло німецьке військо. Хлопство спряталось а посадник міста приняв Німців хлібом-сілю. Цілими днями опісля приходило доохрестне селянство з білими стягами, заявляючи свої бажаня спокою.

Вислови спочутя.

Гетьман відвідав лично німецького посла бар. Мума, якому висловив спочуте ізза варварського убийства ґр. Мірбаха в Москві.

Адміністрація нашої часописі находить ся при улиці Сикстуській ч. 21.

Жмут вражінь з нового коша У. С. С.

До Єлисавету приїхали ми в расну зливу і на силу з перемоклими клунками добили ся до Карлівки, місця постою нашого коша. (В найблизших днях надіємось на перенесене в Іванівку, 2 версти від Шестаківки, послідної стації до Єлисавету). Карлівка далеко від стації — 20 верст, а як дощ піде, то степ розмакає, тяжко переїхати, не то перейти пішки. Село степове, дерев дуже мало, коло кождої хати дві-три акації і тільки всього. Овочевих дерев не видно. Приємно вражає незвичайний порядок в селянськях хатах, чепурно поприбираних вишиваними рушниками вкруг образів, вікон і дверий.

Люди на загал не бідують, їдять тільки білий хліб і не жалують собі нічого. Половина Карлівки Баптисти, половина православні. Секту Баптистів принесли з Ґданська Німці-кольоністи, які живуть тут близенько на кольонії Alt-Danzig. На сю німецьку кольонію варто подивити ся: на кождім кроці слідне богацтво, чистота, запобігливість, доми великі, гарні, безліч худоби пасеть ся на степу, коні як змії. У декотрого господаря по триста десятин землі. Вчера дехто з нас купував у Німців хліб, за великий бохонець біленької булки платили ми по 10 кор. Лежить отсе у мене на столі такий соняшний бохонець хліба, як весільний коровай і заставляє мене думати над тим, що гарно було-б знати чародійне слово, від якого можна-б сей незвичайний в Галичині „артикул“ спрятати в коверту враз з отсим письмом для редакції „Українського Слова“. Що до других цін, то вони тут дуже високі, відчуваємо се тим більше, що нашу стрілецьку харчівню розвязано.

Тут дивне підсоне на степах: рано пражить без милосердя сонце, вечером ллють дощі, ніч перед досвітком погідна, дуже тиха й зіряна. Дехто з нас їздив до Іванівки розглядати майбутні кватири і відносини. Їхали степом, який в буквальнім значіню здаєсь ся не мати собі краю, сильне вражінє сеї безконечности вечером, як під шум Тирси, хвилюваних трав, душу мандрівника окутує тоска. Тут і там могили: мій „хазяїн“, дядько Карпо свідомий Українець і я немало здивував ся, коли на моє питане, хто лежить в сих могилах, відповів словами Шевченка: „Козацькеє біле тіло, в китайку сповите“... По дорозі вказував з далека хутір Тобилевича і шляхи, якими мандрували на Крим чумацькі валки.

О як-же хотіло ся колись видіти те все, лиш в обставинах не таких!

Мабуть у Херсонщині довго не побудем, можливо, що підем на Поділє. В. Г.

Парлямент а заграничная політика.

Віде нь, 12 липня. Після відкритя австрійського парляменту др Зайдлер представить йому ріжні актуальні питаня заграничної політики, які одержить від ґр. Буріяна. Подібні відомости подає також др Векерле угорському парляментови.

Ратифікація?

„Gazeta poranna“ довідує ся з Відня, що в кругах парляментарних говорено вчера много про близьку будь-то ратифікацію українського договору з боку Австро-Угорщини.

Гуцули у Відни.

Др. Трильовський представив 12 см. в парляменті делеґацію з 25 гуцулів косівського і печеніжин. повіта. Пос. Трильовський бажає її представити цісареви для зображеня нею невиносимих апровізаційних відносин в обох сих повітах. Предсідник укр. парлям. клюбу пос. др. Петрушевич заходить ся біля присішеня сеї замітної авдієнції. Гуцули в своїй чудній на краски ноші звертають живу увагу Віденців, особливо дві дівчини в богатих празничних одягах.

Повіти косівський і печеніжинський зовсім не заосмотрені в живність, від 1 лютого місто місячних 20 ваґонів муки прибув досі лиш один ваґон. В печеніжинськім повіті, який числить 70 тисяч людий розділено, від лютого — пів ваґона муки. Гуцули мають доволі гроша, но не годні нічого купити, а тоді, коли йдуть через границю в Угорщину або Поділе, виловлюють їх жандарми і відбирають куплену живність.

Др. Трильовський наклонив всіх представників преси, без ріжниці переконань і партій, взяти в оборону Гуцулів, лишених на поталу голоду.

Калейдоскоп з України.

(Даль)

Уважний читач мусів запримітити, як автор сих рядків не міг бути в описі своїх вражінь великим ґерманофілом, хоч передтим був ним. Одначе се питаня почувань. Розум каже йому припустити, що в інтересі Німеччини не лежить, кинути Україну в обійми Росії. Правда — в політиці не все робили й роблять те, що лежить в інтересі тих, що мають силу. Частійше було наоборот. І годі нині сказати, чи перед рішаючими кругами Німеччини не стоїть фата-морґана тісного союза з Росією, котра за ціну України могла-б Німеччині дати можність вихісновуваня Азії й доступ до Індій. Инша річ, чи Німеччина задивить ся в ту злудну перспективу.

Се залежить не так від її обчислень (бо вони не дадуть ся перевести), як від характеру її „племени“. А той характер доси був брутальний, але не був нікчемний. Якраз те, що Німці роблять з Поляками в Познанщині, вказує на мою думку на їх отвертість: вони ніколи не прирікали Полякам автономії ні иншиx смалених дубів у границях своєї держави, тільки все стояли на становищі сильної політики супроти своїх „підданих, які говорять по польськи“.

Зовсім інакша сила — Австрія. Се династична держава й від сього факту залежить відношене Австрії до всього, що діє ть ся за її волею.

Але припустім, що всі наші міркованя хибні. То з ким нам тоді бути в тревалім союзі? Бо тепер і на будуче ні одна держава не видержить без союзів. Скажім собі отверто: що не маємо приятелів, ні навіть виглядів на осягнене їх. „Антанта“ досі не виступила з отвертим признанем України (з виїмком одної Франції, котра свого часу признала Укр. Републику). А словянської великої держави тепер нема. Взагалі словянське племя опинило ся без держав: не видержало великої проби (Болгарія се властиво твір монгольського племени з домішкою словянської крови). Ну — і крайня пора зліквідувати славянські мрії кирило-методіївських братчиків.

Ad 6) Жиди згодом напевно стануть добрими горожанами й робітниками України. Але се наступить аж тоді, коли Україна упорядкує ся. Значить: на них тепер годі числити.

Польські політики роблять, що можуть, щоб не допустити до сповненя берестейського договору. Говорять Уграм, що Україна відбере у них Угорську Україну, залицяють ся до Німців, повторяючи разураз, що тільки вони, Поляки, в силі помогти ґерманському племени, опанувати „некультурний“ славянський схід. А вже їх політика в Австрії просто не дасть ся скваліфікувати. Від Поляків очікувати признанє смішно. Хоч їх Реґенційна Рада потребує дозволу навіть на вивішене польського вірла на своїм будинку, — мимо того трактує Україну „per non est“. І вся польська суспільність подібно. Вона нічого так собі не бажає, як можности заключити другий „Андрусівський Договір“ з Москвою в справі України. Влучний є дотеп, що польські шовіністи зрекли-б ся на річ Прусаків не тільки Познаня, але й Варшави, аби лише не було України. Мимо всего — Українці признали 2 прц. Поляків просто упривілеєне становище — в часі, коли нам у Галичині на споконвічній українській теріторії законом (!) заборонено, давати учительські семінарі (й закладати середні школи там, де нема польських).

Ще гірше поводять ся Москалі — на нашій території. Се просто нахабство, на що вони собі тепер позволяють в урядах і школах України, в церковній управі. Обида української мови, якої пр. допустив ся прилюдно господин Акерман, в Одесі — як чиновник Української Державн! — коштувала-б такого пана дуже дорого — у кождого иншого службодавця. Вибір митрополитом московського шовініста Антонія та його затвердженє церковним собором України се просто скандал. Сей митрополит повинен бути усунений всякими способами, як взагалі повинні бути безоглядно усунені з урядових місць усі чужинці, що ворожо відносять ся до українства. Се перша й найбільш примітивна вимога, без якої годі думати про можливість будови Української Держави. Коли наш уряд не спроможеть ся на безоглядне усунене з приходств кацапських батюшок, тоді вони затвердять на своїм Соборі не тільки Антонія, але й царя, Белзевула й кого лиш подумаєте.

(Даль буде)

Сибірські Українці.

„Züricher Ztg“ з дня 4 липня подає змістовну статю майора Ді Боа:

Після найновійших депеш висіли японські війська у Владивостоці, щоби підпирати Чехо-Словаків і український рух на Сибірі проти большевиків. Ся відомість, здаєть ся, так формою як змістом мало правдоподібна. Вонаж переходила через Київ і для її передачі потрібна була згода укр. правительства; дивне, що ся відомість приходить з Київа, більш як сім тисячів кільометрів віддаленого від Владивостоку з котрим не має получення. Найбільш однак впадає в очі, що після сеї депеші, Японці мають підпирати одночасно Українців Сибірі і Чехо-Словаків, тоді, коли обі сї ґрупи є собі протилежні; сибірські Українці бажають злитись з їх материним краєм, який, о скільки звісно, не відносить ся ворожо до Німеччини, підчас коли Чехо-Словаки виступають з цілою ненавистю проти сеї Німеччини. Одно, що моглоб їх лучити, се є спільна ненависть до большевиків. Булиб дуже бажані повнійші вісти з сибірської України, вона доси є мало звісна, хоча при перестрою Сибірі не без значіня. Сих пояснень уділила ціріхському дневникови личність, яка була вислана з Сибірі до укр. правительства в Київі, щоб там обговорити можність тісної звязи сибірських Українців з їх материним краєм.

В численних ґуберніях східної і західної Сибірі є кольонії Українців, яких там живе майже півтора міліона. Ті кольонії, нераз з перед сотки літ й більше, утворені тут колись виселенцями з України, які в Сибірі одержували те, чого їм недоставало в краю — або нащадками многих політичних винуватців, висланих туди на довічне поселене. Сї кольонії розкинені по цілій Сибірі посеред автохтонних Козаків і Кирґізів, задержали ся расою чисті і свобідні від всякої домішки, говорять по українськи і заховують прадідні обичаї України.

Від часу революції сибірські Українці, які є дуже до своєї старої вітчини привязані, зорґанізували ся для оборони їх народних інтересів і позасновували місцеві спілки і політичні ради, з начальною радою в Омську. — Під володінєм большевиків, перейшли також сибірські Українці тяжку крізу, урядово вони не є тровлені, але, большевики, які підозрівають їх у реакційних думках, дають їм своє негодоване доскульно відчути в формі реквізицій, грабежий і убийств.

Центральна Рада в Омську і всї другі орґанізації Сибірі хотіли-б своє населене вернути до материнього краю, а коли се не булоб можливе, то бажають зорґанізувати ся як вповні независимі кольонії, а бути сполучеными з Україною, також независимою від якої небудь — другої держави. А саме бажають вони зірваня всяких зносин зі старою Росією і большевиками. Численні депутації сибірських Українців прибули до Київа, щоби обговорити сї питаня з українським правительством. Вони надіють ся бути признаними як независима держава, і вимагають висланя до них конзулів з України. На сю точку кладуть особливий натиск. Один з конзулів є вже в Омську.

Побідники і побіджені.

З Румунією заключено мир без відшкодованя і без анексій, а що се значить, толкує найкрасше зміст урядово тепер оголошеної угоди ропної між Німеччиною, Австрією та Румунією. Після неї, правительство румунське признає „Спілці для винайму нафтових теренів“ право виключного винайму всіх правительственних областий в цілях шуканя ропи, ґазу, воску земного, асфальту на протяг літ трийцяти, з правом продовженя на літ шістьдесять.

Спілці сїй прислугує право користати з усіх доріг руху і всїх державних уладжень для перевозу нафтових продуктів. За се Румунія не дістане ніякого відшкодованя. Дерево одержить Німеччина з лісів правительственних, а на случай недодержаня обовязку, забере його сама на кошт Румунії.

За винаєм теренів прислугує Румунії 80 процент брута, о скілько-ж зиск Спілки буде висший чим 8 процент, одержить правительство румунське від надвижки 25 і більше процент.

Спілка є обовязана в перших 15 літах вертїти по 100 ям, за час пятилітний у глибину 500 метрів.

По 90 роках ями ропні, враз з їх постійним уладженєм переходять на власність румунського правительства.

Уділи, які становлять основний капітал спілки, будуть складати ся з 90 процент таких, що голосують тільки раз і 10 процент таких, що голосують 50 раз. Сї останні уділи мають обезпечені відсотки за час треваня спілки. Розділ уділів з многократним правом голосованя прислугує виключно Німеччині та Австрії.

Продукти ропні потрібні Румунії видавати-ме німецька спілка торговельна, а правительство румунське повинно на кождий клич її віддати знаряди і уладженя потрібні до вихісновуваня терену, хочби вони були власністю третих осіб.

Такий приблизно є зміст „ропної угоди“ між Німеччиною, Австрією й Румунією. Про розділ користий між союзними державами в оголошеню не говорить ся.

Відозва.

І запише грядучий літописець мартирольоґії українського народа серед крівавих сліз одну з найстрашнійших жертв, яку поніс наш нарід на передодні війни, подію, яка в історії 20. столїтя, столїтя культури не має собі рівної, а яка кидає сумне світло на наші відносини та дає наглядний доказ, як страшною і необчисленою в наслідках є месть і злоба чоловіка звіра. Сотки шибениць, на яких повисло житя невинних людий, всїлякі арештованя на перший-лїпший донос, інтернованя і конфінованя, ті помилки справедливости, викликані военною психозою, є нїчим у виду тої страшної події з дня 14. вересня 1914 р., якої свідками були мешканці українського княжого города Перемишля.

Того дня около 2. год. по полудни ведено під ескортою 48 селян і селянок з добромильського повіту, між якими була і донька одного священика. Коли транспорт, ескортований жовнїрами переходив улицею Дворського і входив на улицю під „Боцяном“, напала його товпа черни, обсипала камінями, в протягу кільканайцять хвиль вирубав цілий транспорт. Вирваними з плота колами розторощувано черепи жертв, що вили ся в судорогах з болю, і дострілювано нещасні, лежачі на землї і на пів вже мертві жертви. Навіть діти, які ішли в супроводі інтернованих материй, упали жертвою того страшного дикого погрому. Крім двох селян, яким хотя тяжко раненим удало ся чудом спасти ся від смерти, а які тепер повнять службу на фронтї, всї прочі ескортовані понесли смерть на місци.

Тодїшні власти військові та поліцийні не зарядили нїчого, щоби вислїдити убійників і доперва тепер на інтерпеляцію посла дра Загайкевича стежить ся за убійниками, а власти є вже на їх слїдї.

Доходженя усталили, що всї були безпідставно арештовані буцїм то за москвофільство, тимчасом всї вони були спокійними людьми, не належали до ніякої політичної партії і всї крім двох були анальфабетами.

Санітарні вози громади Перемишля вивезли тїла зарубаних на місцеве кладовище, де похоронено нещасні жертви розуміеть ся без священиків в одиім спільнім гробі.

Рідня нещасних жертв дістане від держави відшкодоване. Але винагородити тим нещасливим жертвам їх кривду, ті страшні хвилї, які переживали, їх біль, вернути їм житя, сего не всиїє ніяка справедливість людська і лишень Той Судія, що далеко лїпше і глибше дивить ся в серця людий, дасть їм винагороду, на яку собі страшною мученичою смертію заслужили.

Та один обовязок і то великий тяжить на нашій суспільности, — почтити память померших по християнськи. Нехай над місцем вічного спокою погибших стане знамя Спасителя, памятник гідний і достойний смерти наших братів і сестер, який довгі лїта буде знаменем мартирольоґії великого українського народу і який буде свідком, що сей нарід в тих злиднях, які переживає, не забув віддати честь мученикам.

На внесене одного з українських членів прибічної Ради громади Перемишля висиґновано на сю ціль 200 кор.

В цїли построєня сего памятника, якого торжественне посвячене наступить дна 14 вересня 1918, заснований Комітет удаєть ся з прошенєм до нашої суспільности о надсилане на сю ціль жертв, які належить висилати на вкладкову книжочку ч. 1000 Тов. „Віра“ в Перемишли.

Перемишль, дня 12 червня 1918.

За комітет: Др В. Загайкевич, посол до Державної Ради. —

Домаганя учительства.

Зібране на зборах 1-го липня народне учительство тернопільського повіту, стурбоване в найбільшій степени безпримірною кривдою, яка йому нині, завдяки незарадности чи лихій волї рішаючих чинників, припала в участи, з цілою рішучістю домагає ся зміни в дотеперішнім своїм положеню. А саме домагає ся як найскоршого зрівнаня платні учительської і военних додатків з платнями та военними додатками чотирьох останних ранґ державних урядників, безпроволочного оголошеня ясної службової праґматики, впровадженя при школах подвійного етату сталих учительських платень, зглядно безпроволочної стабілізації, заосмотреня учительських конзумів в потрібні до житя середники і визначнійших грошевих відмог на закупно річий. До сеї пори учительство тутешного повіту стрічало ся з неприхильністю ц. к. властий, чого доказом факт, що при потручуваню зачетів за час інвазії виплачених, почислено сим найбіднійшим курс рубля на 3 корони 30 сотиків з тим, що і відсотки проволоки мають платити учителї, наче-б їх виною було се, що через три роки не могли побрати своїх платень. Иншим функціонарам числено рубль на 2·50 кор. Кривду й шкоду заподіяну в той спосіб, повинні ц. к. власти звернути учителям після способу, приміненого до своїх других функціонарів, бо се дійсно вдовичий гріш.

* * *

Заходом знову-ж українських учительських товариств Стрийщини відбули ся дня 23-го червня сего року збори учительства стрийського повіту при участи автономічних властий і представників культурних та політичних інституцій.

По рефераті на тему „Теперішне матеріяльне положене учительства“, ухвалено вислати до міністерства просвіти, краєвого Виділу, краєвої шкільної Ради, Взаїмної помочи учителів резолюції того-ж самого змісту, що на зборах Тернопільщини.

Учительство надіє ся, що постуляти його, подиктовані голодом, нуждою і розпукою, власти розглянуть, хотяй би лише длятого, аби охоронити край від учительської дезерції, а самих учителів від розпучливих вчинків які диктує голод.

Проф. М. Грушевський.

Із Київа наспіла пресумна вістка, що професор Михайло Грушевський сильно занедужав на нервовий розстрій. Тай не диво. По стільки важких переходах публичного і приватного характеру погнуласьби і найсильнійша вдача. Невсипуща праця коло будови нашої самостійної держави, незабутні хвилини большевицького наїзду на Київ, брутальна зневага нанесена йому дня 29. цвітня і усунене від проводу, замах виконаний галицьким зрадником, притім смерть улюбленої матери в траґічних обставинах остаточно і втрата майна — отсе квітки, якими доля в останні часи стелила житеву дорогу тої великої людини. Тому й природно, що нині при особі проф. Грушевського є спочуте усіх свідомих Українців. Він-жеж є для нас синонїмом українського національного відродженя. Він є ідеольоґом всего модерного українства на закордонній Україні. Вже самі його труди як історика, що трактував нашу історію як історію окремого народу, вся його наукова, публіцистична і видавнича праця запевнили йому велике імя і почетне місце в нашій історії. О скільки-ж більше його значінє і заслуга нині як того, що під шум бурі, при музиці громів і луні пожеж клав основи під будівлю української вільної держави.

Робить ся заміти проф. Грушевському за його політичні похибки. Співають таку пісню і на закордонній Україні і в Галичині. Безперечно є в тім дещо й правди, та — Боже милий — irrt der Mensch so lang' er strebt... Тай хто із великих не робив помилок — і Наполеон і Бісмарк і Хмельницький і Мазепа. А прецінь мимо того вони не перестали бути великими. Таксамо і проф. Грушевський міг помилятись і помиляв ся тому й впав — та для нашої історії остане він на все творцем української держави.

Супроти тої великої заслуги повинні устати всякі особисті наступи і не числячи ся зі словами „критика“ — так серед галицьких як і закордонних Українців і то без ріжниці становища: від радовика до гетьмана.

Не треба нікому забувати, що якби не було „Української Народної Републики“ з проф. Грушевським на чолї, не булоби нині й Української Державп з гетьманом Скоропадським.

Перед великими трудами і заслугою М. Грушевського повинні замовкнути дрібничкові критики, тим більше, що вислїди роботи проф. Грушевського лишили ся і з неї користає цілий український нарід — а сам проф. Грушевський нині, знеможений обставинами, противенствами і фізичною недугою живе приватним житєм і трудить ся далї для української науки.

На обовязок такого відношеня до проф. Грушевського ніхто не повинен забувати, без огляду на те, чи він є приклонником гетьмана чи противником гетьманського правительства.

Проф. М. Грушевський є цінністю цілого українського народу.

Союз Росії з осередними державами.

Петроград, 11 липня. В петроградських большевицьких кругах поважно застановляють ся над заключенем зачіпно-відпорного союза Росії з осередними державами, щоби спільними силами виступити проти Анґлійців, що від мурманського побережа ідуть походом на Петроград. До сего союза прикладають народні комісарі велику вагу і надіють ся очистити російську землю від ворожих військ.

О большевицькій републиці.

Повстанє в Москві.

З Москви наспіли вісти, що там начало ся повстанє проти большевиків. Совіт народних комісарів спрятав ся в „Сухареву башню“ в Москві, де його охороняє сторожа.

Урядово про повстанє.

Звідомленє московських властий про повстанє: Авантурничі подвиги лївих-есерів покінчені. Судово слїдчі власти розглянуть степень відповідальности учасників боротьби. Буржуазні верстви суспільства, а з ними лїві есери хочуть замотати Росію в війну з Німечиною, указуючи на незвичайно тяжкі услівя берестейського договора. — Свідомі робітники і селяни знають тягар условий берестейського договора, но знають також, які були-б наслідки киненя Росії в імперіялїстичну різню.

Большевики в Астрахані.

Недавно були в Астрахані і охрестности бої між козаками і большевиками. Много будівель розвалено, зелїзничі стації поруйновано. Чимало жертв в людях, з дебільша розстріляних большевиками.

Большевицька конституція або лебедина пісня большевиків.

Українська Центр. Рада в послїднім дни перед остаточним упадком проголосила українську конституцію. Така сама доля жде проголошену на пятім зїзді большевиків російську комунїстичну конституцію. Давно вже ходять чутки, що в Росії приготовляє ся переворот і що дни большевицького режіму почислені. Се можна вичути також з послїдної бесїди німецького канцлера Гертлїнґа, де він, мимо запевненя про льояльне поведенє Німечини супроти большевицького російського правительства, приготовляє німецьку публичну опінію на переворот в Росії і запевняє, що Німці не дадуть ся сим переворотом заскочити.

Подаємо тут за берлїнською „Voss. Ztg“ короткий витяг з сеї конституції.

I. Проголошенє прав і обовязків працюючого і визискуваного населеня.

Господарське поневоленє працюючих кляс через посїдачів середників і знарядів продукції, землї, машин, фабрик, зелїзниць і сирівцю, сих головних жерел житя є причиною всїх родів політичного поневоленя, господарського визиску, духовного і морального ярма працюючих мас. Увільненє від ярма капіталїзму мусять перевести самі працюючі маси. Їх задачею є через диктатуру пролєтаріяту і найбіднійшого селянства вирвати капітал з рук міщанства і зєдинити всї середники продукції в руках держави. Тому в російській комунїстичній державі постановлено:

1) Знесенє приватної власности на землю і проголошенє всего земельного фонду народною власністю, яку без відшкодованя віддасть ся до ужитку працюючим.

2) Обявленє всїх лїсів, скарбів землї, від живого і мертвого інвентаря взірцевих рільничих господарств і рільничих предприємств власностю держави.

3) Введенє закона про контролю робітників і удержавленє цїлого ряду промислових галузий.

4) Удержавленє банків.

5) Скасованє всїх позичок, які затягнув царат на рахунок російського народа, щоби в сей спосіб задати удар міжнародному капіталїзмови, який є виновником світової війни.

6) Узброєнє робітників і селян, а обезоруженє посїдаючих кляс.

7) Заведенє загального обовязку працї, щоби викорінити галапасні верстви народа.

Російська комунїстична держава проголошує дальше свободу всїх народів Европи, Азії і Африки, як також всїх кольоній. Вона признала вже незалежність Польщі, України, Фінляндії і Арменії, а на прочій території давної царської Росії переводить ся федеративна република. Обовязком членів комунїстичної російської републики є:

а) не щадячи своїх сил, боротись за повну власть працюючого народа і подавленє всїх спроб відбудови панованя визискувачів і гнобителїв;

б) стреміти всїми силами до закінченя війни і піднесеня продукційности працї;

в) підчиненє особистих і групових інтересів інтересам працюючого народа;

г) боронити комунїстичної републики;

д) всюди і завсїгди помагати до освободженя працї від панованя капіталу і утворити світовий робітничий союз.

II. Устрій комунїстично-федеративної републики.

1) Російська република є вільною соціялїстичною суспільностю всїх робітників Росії, сполучених в мійських і сільських совітах (радах).

2) Совіти вяжуть ся в автономні союзи, на чолї яких стоять сойми союзів і їх управи.

3) Союзи областий зєднують ся в російську федеративну републику, на чолї котрої стоїть всеросійський сойм совітів і його центральний екзекутивний комітет.

III. Російські совіти (ради).

Право вибирати і бути вибраним до совіту мають всї мужеські і женські горожани Росії, що укінчили 18 рік житя і є робітниками або урядниками в промислї, торговлї, сільським господарстві при совітах, дальше селяни, козаки-хлїбороби, що не мають наемників, жовніри армії і маринарки. Ні активного, ні пасивного виборчого права не мають ті особи, що приймають наемну працю, щоби через неї богатіти; особи, що мають доходи без працї а се: відсотки від капіталів, доходи з власности і др.; приватні купці і посередники; слуги і аґенти давної царської полїції, охрани і жандармерії.

Дальші уступи і параґрафи російської комунїстичної конституції говорять про управу републики і про зїзди (сойми) совітів. Центральне правительсто складає ся не так як в инших державах з кабінету мінїстрів, але з колеґій. На разі установлено 9 колеґий після ріжних галузий держ. житя.

Се є головні основи комунїстичної російської конституції. Конституція ся правдоподібно не буде переведена в житє і паде разом з большевицьким правительством.

Анґлїйцї в Баку.

Тифлїська „Борба“ повідомляє: Баку чимраз більш похоже на твердиню в облозї. З Персії наспіли тут анґлїйські делеґати, вслід за ними й анґлїйські війська. В городі і доохрестности відбувають ся горячкові укріпленя терену. Нафтовий промисл Баку нарушений, но ще продовжають ся всякі роботи. На чолї військ стоять Англичани і всяка друга команда звелась ні до чого.

Ухваленє німецької воєнної позички.

Берлін, 12 червня. Головна Комісія німецького райхстаґу приняла воєнні кредити в сумі 15 міліярдів марок всіми голосами проти голосів послів незалежних соціялїстів. Поляки здержались від голосованя. Нині ухвалить кредити також німецький райхстаґ, почім наступлять лїтні ферії парляменту.

Др Векерле про господарський союз з Німечиною.

Будапешт, 10. липня. Нині відповідав др Векерле в угорськім парляменті на інтерпеляцію посла Гуґа Лєне в справі господарського договору Австро-Угорщини з Німечиною. Др Векерле заявив, що договір сей не буде заключений на вічність, але на якийсь довший означений речинець. Є план, щоби в справі аґрарного мита установити обопільну цілковиту митну свободу. З решток тепер не пора говорити про мито на рільничі продукти, бо при теперішних високих цінах на збіже і при недостачі сего збіжа митні тарифи на збіже не мають найменшого значіння. Однак на будучність і на случай як би до господарського союза приступили ще иньші держави, то конечним буде задержане мита на рільничі продукти в ціли охорона рідної рільничої продукції. Мита на промислові продукти будуть задержані, о скільки деякі краєві ґалузи промислу будуть потребувати митної охорони.

НОВИНКИ.

— Заборона візду і виїзду з України. Німецькі власти рішили вкоротити видачу пропусків із України в Росію і на оборот. Особи, які не повинують ся зарядженю, будуть відповідати перед военним судом.

— Особисті вісти. Преосв. Еп. Коциловський в слідуючім тижни т. є. від 15 до 21 авдієнцій уділяти не буде.

— Мірбах жертвою рос-німецького союза. Підчас винесення тіла ґр. Мірбаха з будинку посольства, радник Ріцлер сказав промову, в якій замітив, що Мірбах упав жертвою злочинної спроби підірвати тіснійший союз Росії з Німечиною.

— Похорони Мірбаха. З Київа виїхали до Берліна ґенерал Одинцов і секретар мирової делеґації Слюсарев, які возьмуть участь в похоронах Мірбаха і висказуть співчутя в імени совіта народних комісарів.

— Зміни в управі соц.-дем. партії. В неділю дня 23-го червня відбула ся у Львові краєва конференція українських соц. демократів. На конференцію прибули делеґати зі всіх сторін Галичини і Буковини. Наради вели ся через цілий день. Дискусия була дуже оживлена, місцями бурлива. Вислід конференції був такий, що Володимир Темницький зрезиґнував з уряду голови управи укр. соц.-дем. партії. Уступили також всі члени управи, що відбувають військову службу. Конференція перевела вибір нової управи, яка має вести діла партії аж до найблизшого партійного конґресу. До нової управи вибрано пятьох членів зі Львова, а прочих з инших місцевостий до ширшої партійної управи. До партійної управи зі Львова вибрано: Йосифа Крупа, Гриця Корейбу, Миколу Парфановича, Петра Драцкевича, Михайла Матвіїва, а крім них полишили ся з давної управи партії Гарасимець, Михайла Ганкевича, Антін Чернецький. Із инших місцевостий конференція вибрала до ширшої екзекутиви: Йосифа Устіяновича із Станиславова, Осипа Мадака із Стрия, Мимрика із Борислава, Івана Стенька із Перемишля, Гадевича із Самбора, Крутія із Перемишля, Смирнова із Станиславова, Юрчинського із Чорткова, а крім них входить із давної управи Василь Пиріг з Відня. — До партійної управи вибрано посла Вітика.

— Вуличні бої в Москві. Ґраф Мірбах був убитий Блюмкином, лївим есером, з розпорядження партії. Вечером 6. липня відділи лівих соц.-рев. начали наступ на Кремль. День опісля бої на улицях Москви стали дуже завзяті і захоплювали чимраз більші круги. Керманує сим рухом лївий с.-р. Попов.

— Воєнний альбом 58. полку піхоти. В найблизшім часі видає 58 п. п. воєнний полковий альбом. Дохід з сего артистично-історичного твору призначений на фонд сиріт і вдів по павших героях, як і інвалідів. В альбомі хочемо впамятати память тих, котрі головами лягли в обороні рідного краю, а грядучим поколінням передати вірний образ геройських діл, яких доконали сини австрійської України в рядах 58 полку в завзятих боях на всіх фронтах. — Длятого просимо всіх, що мають, або мали рідних, свояків, знакомих в нашім полку, прислати воєнні записки, коротенькі описи житя, фотоґрафічні знимки, портрети убитих, або тяжко ранених, або красно удекорованих, часописні замітки, анекдоти, пісоньки жовнірські (по можности з нотами) — на адресу: Kriegsalbum d. I. R. Nr. 58 in Lublin (Polen). — По ужиткованю матеріяльу всї посилки будуть в найкоротшім часі з подякою звернені.

— В захисті воєнних сиріт в Тернополі — удержуванім філією „Укр. краєв. тов. охорони дітий і опіки над молодіжю“ в Тернополі відбуло ся 30. червня тихе свято роздання шкільних свідоцтв при співучасти предетавників виділу: п-ні Вітошинської, проф. І. Боднара і П. Карманського, як своєю щирістю і вимовністю мало характер незвичайно зворушливий. Справді можна було подивляти результати учительки п-ні Воркунової, яка у вимкових умовах, серед безвинних недуг сиріт, спричинених лихим приміщенєм і апровізаційними недостачами, серед частого переривання шкільних занять, зуміла перебитись щасливо до кінця і вдовольнити вповні вимоги делегата місцевої ради шкільної окружної; а так само годить ся з признанєм підкреслити гарні успіхи одної із Сестер служебниць, що вела фребелівський курс і протягом 2—3 місяців зуміла підготовити дітий у віці 4—10 літ до незвичайно богатої і ріжнородної пописової програми. Годить ся покласти натиск головно на щиро-українське виховане сиріт, чого доказом була велика скількість патріотичних продукцій вокального і декляматорського характеру. Свято закінчило ся промовою проф. Карманського, звернено до дітий. Жаль тільки, що сею інституцією зовсім не цікавить ся ширший загал місцевого населення і виділ мусить поборювати великі трудности, між якими найбільшою є недостача льокалю, що спричинює чисельні недуги, а навіть грозить інституції катастрофою. Захист дає приміщене 50 сиротам.

— Честь громадянам Вислока Горішного. На поклик в укр. дневниках зібрали громадяни Вислока Горішного, сяніцького повіту, за ініціятивою о. П. Шпильки квоту 2000 корон на стипендійні підмоги для виобразовання української інтеліґенції в Галичині. — Квоту сю переслано до Товариства „Просвіта“ з тим, що вона має зростати відсотками до корінного фонду 5000 корон, після чого відсотки від того капіталу становити-муть стипендійну підмогу на утримане в школах одного ученика з громади Вислок Горішний. Невелика ся громада — усього 865 душ — записала тим чином своє імя в історії культурного житя галицької України по вічні часи.

Належить надіяти ся, що і инші громади, більше численні і заможнійші з воскресенням України до державного житя підуть слідом Вислока Горішного. — А. Г.

„Осьма“.

(Комунікат).

Щоби уможливити всім опізненим підписати осьму воєнну позичку, продовжено речинець до 17-го сего місяця год. 12-та в полудне.

Найновійша осьма позичка — як було до передвидження — дала дуже корисний вислід. Він буде ще світлійшим через додаткові теперішні підписування. Се було конечне хочби тому, що рух почтовий є неправильний і з віддалених місцевостий зголошення приходять значно припізнені.

Користи, які дає воєнна позичка, є слідуючі: 1) Банк австро-угорський і каса воєнних позичок уділюють на підетаві паперів воєнної позички, зглядно тамчасової їх посвідки, як ручного заставу, позичок аж до 75 процент номінальної вартости, після рахунку відсотків о пів процент вишого, а саме після кождочасної урядової процентової стопи.

Банк австро-угорський і Каса воєнних позичок уділюють при заставі вартісних паперів позичок, після урядової стопи процентової, о скілько вони призначені на покрите підписаної позички воєнної.

Крім сього Банк австро-угорський і Каса позичок воєнних уділює під наведеними перед тим услівями, сторонам, які в часі повисших речинців вплати затягнули позичку в иншім заведеню кредитовім (банку, касі щадничій, касі задатковій і т. ин.) на субскрипцію сеї позички воєнної, в цїли сплачування її у тій висоті, до якої заляглє ще в дни внесення подання, — нову позичку після постійної стопи відсоткової і продовжує ся її після сеї постійної стопи відсоткової.

2) Від обороту 8 позички воєнної не оплачує ся ніякого податку оборотового від вартісних паперів.

3) Папери позички державної і державних бонів скарбових 8 позички воєнної, можна буде ужити після самої ціни субскрипційної до оплати податків від зисків воєнних (податку воєнного).

В цїли попирання субскрипції 8 позички воєнної признасть ся окремими зарядженями далеко йдучі увільнення від належностий.

4) Папери 8 позички воєнної, так позички державної, як бонів скарбових, буде ся приймати по війні по цінах субскрипційних в місце оплати при продажі і ліцитаціях вартостий демобілізаційних. Крім сього увзглядить ся при продажі таких вартостий купців, які зголосять намір заплати ціни купна, в підписаних через них паперах 8 позички воєнної.

ПОМЕРЛИ.

† Ірена Ґоцка,

уч. II. кл. ґімназ., найдорожша доня о. Олекси і Марії, упокоїла ся 3 липня с. р. в 13 році житя після довгої і тяжкої недуги. Похорон відбув ся 5 липня с. р. в Двірцях. В. І. П. 231

ОПОВІСТКИ.

Неділя дня 14-го липня 1918.

Нині: 14-го липня: гр.-кат.: 1 Лип. 3 Н. п. З. С. римо-кат.: 8 Н. п. З. С.

Завтра: 15-го липня: гр.-кат.: Полож. риз., римо-кат.: Розісл. Апост.

| В прив. Семинарії учит. жіночій СС. Василиянок в Яворові є вільна посада учителя або учительки з II. ґрупою іспиту вилового або студиями університетськими (математика і фізика). Зголошення приймає Заряд монастиря СС. Василиянок в Яворові. 229

| Іспити приватистів відбудуть ся в ц. к. ґімназії в Кіцмані 15, 16 і 17, а вступні іспити до першої кляси 27, 29 і 30. липня б. р. Початок науки в шкільнім році 1918/19 і речинець іспитів вступних, доповняючих і поправчих подасть ся пізнійше. Т. Бриндзан, ц. к. управитель. 225

| Прив. українська ґімназія в Чорткові одержала право прилюдности на шк. рр. 1917/18 і 1918/19 на основі рескр. Мін. Вір. і Пр. з дня 5 червня 1918. ч. 18141/I. а. — Дирекція. 230

| Семинаристи пошукує свящ. Іларіон Лушпинський до науки 2 хлопців з I. і II. кл. шк. нар. від 1 серпня або вересня на цілий рік. Винагорода після умови, в зголошеню подати услівя. Соколів, п. Потік золотий коло Бучача. 232 1—7

| Фотоґрафічні знимки. В обох українських книгарнях є до набутя слідуючі картини: 1) Руїни гетьманської палати в Батурині (3 К). 2) Груп розоруженої Німцями „синьої“ дивізії (4 К) та послідня сторінка берестейського договору з підписами всіх членів делеґації.

Підписуйте военну позичку!

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Лікар

Др В. Янович

вернув і ординує в Станиславові дім п. Хованця коло почти. 137 12—15

Др Стефан Брикович

відкрив адвокатську канцелярію в Тернополи 20—30

Адвокат і оборонець

Др Роман Перфецький

веде адвокацьку канцелярію

Львів, ул. Сикстуська ч. 43. б.

Адвокат

Др А. Наґлєр

вернув до Бережан і веде дальше свою канцелярію адвокатську. 169

Мед. унів.

Др Анна Френкель

ординує для жіночих, положничих і дїточих недуг від 9—12 і від 3—5 в Станиславові, ул. Казимирівська ч. 44 (ріг Баторого). 171 2—

Адвокат

пошукує рутинованого конципієнта. Адреса: „Підгіре“ в Адм. „Укр. Слова.

Оператор Др Яків Зельцер

повернув і мешкає тепер ул. Фредри ч. 7. Ординує від год. 8—10 і від 3—5. Телефон 298. ч. 100

Адвокат краєвий

Др Еміль Шморак

відчинив свою канцелярію адвокатську

у Львові, ул. Фредри ч. 9. 2ьб..

ОГОЛОШЕНЯ.

Головний Виділ Товариства

„ПРОСВІТА“

приймe сейчас до своєї канцелярії три сили маніпуляційні і одну концептову. Зголошувати ся устно і письменно в канцелярії „Просвіти“ Львів. Ринок ч. 10. II. поверх. 172 3-3

До продаия двоповерхова камениця у Львові в середмістю, а до набутя реальности в околиці політехніки, замку, улиці зеленої або стрийського парку. Близша відомість в канцелярії адв. Дра Романа Перфецького Львів Сикстуська 43 б. 227 1—3

Особа поважна і самітна, знаюча ся добре на кухні і господарстві сільським і домовім, глядає місця господині у священика; вже була на селї. Також занимала ся дїтьми. Львів ул. Янівська 48. у п. Никитин. 228 1—2

Український краєвий Комітет помочи для виселенців у Львові повідомляє, що дальша видача одежи виселенцям, які в Комітеті були вписались, розпічне ся в четвер 11 липня 1918 в канцелярії ул. Бляхарська ч. 11. Аркуші платничі на виселенецький причинок належить принести. — А. Кмицикевич. 221 1—2

Добре ситуований почмайстер 33 літ, з браку знакомств пошукує милої товаришки житя, до 25 літ, лагідної вдачі і доброго характеру (з посагом у власнім інтересї). Серіозні зголошення з фотоґрафією прошу слати до адміністрації під знаком: „Характерний Українець“. 215

„Позір Калущина“!

З причини непогоди відложений фестин, получений з вправами Січей і Соколів відбуде ся дня 14 липня 1918 р. Комітет подбав о більше як 1000 виграних, між тим такі ужиточні річи як сіль, цукор, тютюн і богато несподіванок. Побіч вправ при музиці салїнарній відбуде ся забава народна. Місце збірне Народний Дім год. 1 по полудни. Комітет. 219 1—

Емеритовані урядники, знайдуть цілоденне занятє в Товаристві „Карпатії“ за добрим винагородженям. Устні і письменні зголошення приймає ся в Дирекції Товариства, Львів ул. Руська ч. 18., в годинах урядових від 10—12 перед полуднем. 222 1—

Виїду на один місяць на село й уділяти му німецької конверзації за удержанє. Зголошеня слати до адм. „Укр. Слова“ під „Конверзація“.

СПІВАНИК
Українських Січових Стрільців

заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папери, в оправі. На 128 стор. 83 пісні з нотами на один голос, 68 образців. Ціна 5 К. Найвигіднїйше замовляти за посліплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrainischen Legion Wien VIII. Lederergasse 20. ч. 81. 8—12.

Загальні Збори

членів спілки „Будучність“, товариства для промислу і продажи паперових виробів стов. зар. з обм. порукою в Тернополи відбудуть ся дня 22 липня с. р. о год. 3. по пол. в льокалю спілки ул. 3 мая ч. 10. I, пов. з таким порядком нарад: 1. Відчитане протоколу з попередних зборів. 2. Звіт Дирекції за р. 1914, 1915, 1916 і 1917. 3. Звіт контрольної комісії. 4. Поділ зиску. 5. Вибір 7 членів надзірної ради на три роки. 6. Внесеня і запитаня.

Річні звіти, річні рахунки і біляνси є виложені в льокали стоваришеня до переглядy членам.

Якби ті збори не могли відбути ся задля недостаточного числа присутних членів, то отсим скликує ся нові загальні збори, що відбудуть ся того самого дня, в тім самім льокали і з тим самим порядком нарад о год. пів до 4-ої по пол. Рішеня тих зборів будуть правосильні без згляду на число присутних членів.

Тернопіль, дня 26. червня 1918.

За Надзірну Раду:

Др Ізидор Голубович, голова. Василь Безкоровайний, секретар.

Конкурс.

Кружок Укр. Пед. Тов. в Дрогобичи отвирає з початком шкільного року 1918. першу клясу ґімназіяльну з українською викладовою мовою. В тій цїли оголошує конкурс на одну посаду учителя зглядно учительки, фільольоґа. В разі колиб не зголосила ся жадна сила з укінченою фільософією, приймe кружок укінченого теольоґа, зглядно правника. Крім I. кляси ґімназіяльної міг би кваліфікований учитель зглядно учителька в пообідних годинах учити на 1 і 2 році женського семинара Кружка Укр. Пед. Тов. Винагородженє по умові. Близших інформацій в часі вакацій уділе о. Василь Кункевич Дрогобич ул. Стрийська. За управу Др Волод. Бирчак. 217 1—5

Конкурс.

Філія Сільського Господаря

в Дрогобичи оголошує отсим Конкурс на 10—12 місць в селянській бурсї при ул. Чесного Хреста. Питомці будуть ходити до виділової школи, в пообідних годинах і будуть вчити ся кошикарства в рядом субвенціонованій школі кошикарства філії С. Г. Условини приняття: умовлена скількість віктуалів і доплата в грошах. Близших інформацій уділе о. В. Кункевич. За управу: Др Волод. Бирчак. 217 1—5

Конкурс.

Спілка господарсько-торговельна в Цішанові, пошукує управителя-(ки) склепу, який(а) може виказати ся укінченем торговельної школи (Просвіти) і кількамісячною практикою. Подання з відписами свідоцтв і описом дотеперішного занятя належить вносити найдальше до 25 с. м. Платня після умови. 226 1—2

Субскрибуйте акції Українського Банку.

„Український Банк“ основуеть ся акційним капіталом трех міліонів корон, розділених на 7.500 акцій, кожда акція по 400 кор.

Головним завданем „Українського Банку“ є: 1) придбане селянському населеню землі, лісів і пасовиск дорогою царцеляції більших земельних посілостий і взагалі піднесене рільничого господарства, та 2) поширене промислу у всіх його галузях, подвигнене господарсько-промислових підприємств та торговлі.

Акції „Українського Банку“ приносять посідачеви дохід у виді дивіденди. Акції є корисною і безпечною льокацією капіталу: їх можна продати або дістати на їх застав позичку. Для кредитових товариств і зарібково-господарських стоваришень акції є дуже догідним способом льокації резервових фондів.

Посідане пятьох акцій „Українського Банку“ дає посідачеви голос на загальних зборах акціонарів (членів Банку). Акціонарі, що посідають менче ніж пять акцій, можуть лучити ся між собою для установленя спільного повновласника до участи в загальних зборах акціонарів.

Хто хоче стати членом „Українського Банку“, нехай негайно перешле правильно виповнене зголошене і відповідну квоту, а се по 400 К за акцію, а кромі того на безпосередну належитість по 4 К і на кошти конфекції по 4 К, разом проте за кожду акцію по 408 К на адресу: Товариство взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові, ул. Руська ч. 20, вкладкова книжка ч. 11.200.

Повний проспект, зголошене і почтові складанки висилають ся на жадане.

Комітет основателів „Укр. Банку“.

Ч. 1.

Студентка

фільозофії приймe лекцію на селі на протяг цілого року. Умови прошу слати до адміністрації „Укр. Слова“ для Студентки.

- - Свій до свого! - -

Справедливі українські перев. листки з картин українських артистів — продає лиш звичайно від 10 літ видавництво Гр. Ганулляка, ул. Куркова ч. 10 у Львові. Для того просимо уважати на се, що часто ріжні жидівські фірми підшивають ся під українську марку і продають часто — що до змісту ворожі нам перев. листки — за наші.

Просимо переглянути наш цінник:

Українські вишивки і моногр.	50	шт.	К 6·—
" килими і ґердани	12	„	„ 2·—
Види і типи Волині із над Дністра	16	„	„ 1·60
Українські пісні в малюнках Ждахи	10	„	„ 2·—
Портрет Шевченка і Герб Укр.	10.	„	„ 1·80
Гуцульські типи	6	„	„ 1·—
Третяківська ґалерія (новість)	200	„	„ 30·—
Артистичні картки Монастирського і др.	25	„	„ 4·—

Гроші з гори на адрес: Гр. Ганулляк, Львів, Куркова ч. 10. 220 1—2

- - Свій до свого! - -

Канцелярія адвоката

Ів. Сас Комарницького

радника двора

у Львові, вулиця Словацького ч. 6.

провадить процеси реґабілітаційні невинно засуджених через військові суди, та процеса о відшкодоване за невинні засуди. Інтервенює в дотичних Централях в справах о беззворотні субвенції на відбудову знищених війною господарств, (будинки, знаряди домашні, інвентар і т. п.) виробляе воєнні позички, провадить справи о чинитьби воєнні, справи причинкові у всіх трох інстанціях, підмоги для осіб і родин по цивільних ранених і убитих підчас війни та взагалі приймає всякі инші справи, входячі в обсяг права.

6—12 146

Оголошенє!

Повідомляє ся ПТ. Членів що

Загальні Збори

Міщанського ремісничо промислового Союза кредитового стоваришеня заресстрованого з обмеженою порукою у Львові відбудуть ся в неділю дня 28. липня 1918 в 10-ій год. рано в власнім льокали при ул. Руській ч. 3. I. п. з слідуючим порядком нарад:

1) Відчитане і принятє протоколу з попередних зборів.
2) Звіт Управи і Ради Надзираючої з діяльности і рахунків за роки 1916 і 1917.
3) Звіт Комісії Ревізійної з внесенєм на уділенє абсолюторії Управі і Раді Надзираючій в діяльности і рахунків за р. 1916 і 1917.
4) Вибір 6 членів Ради Надзираючої і 2-ох заступників в місце уступаючих.
5) Розділ білянсової надвишки за рік 1916 і 1917.
6) Внесення і інтерпеляції членів.

Замкнене рахункове виложене в канцелярії товариства до перегляду членам.

За Надзираючу Раду:

В. Нагірний, голова. 209 3—3 Петро Карпяк, секретар.

Міщанський ремісничо-промисловий Союз у Львові — Руська 3 з днем 1-го липня сего року знижає стопу процентову від ощадностий з 4 і пів процент на 4 проц.

210 3—3 Дирекція.

Пошукуєсь панни до писаня на машині за доброю заплатою. Зголоситись під „Машина“ до Адм. Укр. Слова, Львів вулиця Сикстуська ч. 21.

Адміністрація нашої часописі находить ся при улиці Сикстуській ч. 21.

Без операції радикальна поміч для найзастарілыших і найнебезпечнійших терпінь пропуклини. — Прошу жадати ново виданої брошури gratis і franco від специалісти ц. к. патент. бандажів на пропуклину М. Фрайліха Львів, Городецька ч. 35. (Власний дім).

Важне признане

найбільшого лікаря і гіґієністи, нинішної доби, для лікаря пропуклини М. Фрайліха.

Наш почетний член М. Фрайліх, славний пропукллиновий лікар у Львові, відзначений нашим почетним дипльомом за заслуги наукові в области лічництва і золотою медалею на III. міжнародній виставі, одержав власне залучений документ, присланий на його руки через нашого почетного президента, Проф. Др. мед. Едварда Райха, дир. і віцепрезидента Цісарської L. С. Академії.

Лист сей звучить:

ВП. Товаришу!

Кождий лікар і гіґієніст, котрий поставив собі за ціль зменшене числа операцій хірурґічних, мусить спіткати ся з признанем, як добродій людскости. Особливо дотичить то недуг пахвинових, як досвідчене каже, що більша часть тих хорих, піддаючих ся операції умирає, як по операції приходить до здоровля. Отже мусить прийти до того, щоби хорих таких лічити без операції. Особливо той спосіб терапії здаєть ся тішить ся далеко ліпшими вислідами, як дотеперішні методи операційні.

З поміж богато метод, в найновійших часах уживаних, а маючих на ціли уздоровлене терплячих на кішкову препуклину без застосованя операцій, щоб оминути в той спосіб небезпеку, метода Пана М. Фрайліха у Львові, провадить найскорше і найліпше до ціли. Є річю конче потрібною, щоб ту методу витолковану в недавно тому виданій брошурі, взято поважно під розвагу, щоб за її помічю, богато соткам людий привернути цілковите здоровле і ощадити їм небезпеки кровавої операції.

Уважаю за свій обовязок висказати прилюдно то моє глубоке переконанє.

З поважанем

Dr med. phil. scient. et. lit. Reich
Universitäts-Prof. etc.

Nieuport-Bains в Бельгії, 19 січня 190. 208

Краски для фарбованя одежі і матерій

звісної, найліпшої марки

„Текля“ (Tekla)

в і всіх красках; для відпродавців по К 30·— за 100 пачок franco за посліплатою, — при більшім відборі відповідний рабат. — Найменша висилка 140 пачок в картоні. Замовленя на адресу заступника фірми:

С. Л. Шнайдер. Львів, Стрілецька пл. 2.

S. L. Schneider Lemberg Strzelecki platz 2.

168

Від адм. „Укр. Слова“

Вп. предплатників просимо о надіслане залягаючої предплати.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

У Львові:		В краю і державі:	За границею:	
На рік	44·— К.	56·— К.	На Україні	56 карб.
„ півроку	22·— „	28·—	В Німечині	56 мар.
„ чвертьроку	12·— „	15·— „	В инших державах	84 фр.
„ місяць	4·— „	5·— „		

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ:

Стрічка двошпальтова або її місце 60 с.; в надісланім 1 К.; в оповістках 1·50 К.; в редакційній части перед або по новинках 2 К. Некрольоґія 2 К. Слова товстим друком подвійно. Оголошеня на суботу і неділю подвійно. Постійні оголошеня за осібною умовою.

Видає і відвічає за ред. Др Сидір Голубович. Друкарня Артура Ґольдмана, Львів Сикстуська 19.